

12. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.



1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.



Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.



1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: Öğrencilerden toplumsal değişim, teknoloji ve sosyal medyanın dili nasıl etkilediği hakkında bir yazı yazmaları istenir.

1. Teknolojik gelişmelerin dilimiz üzerindeki etkilerini konu alan bir paragraf yazınız. Yazınız söz varlığı, bütünlük; konuya, yazım ve noktalama kurallarına uygunluk ölçütlerine göre değerlendirilecektir.





Kazanım: A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.

2. Aşağıda Nedim Gürsel'in *Dönüş* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

İşte çürüyüp gidiyor her şey. Ben buradayken de soğuk vururdu ağaçlara. Bahçeyi ayırık otları kaplar, sarnıcın suyu çekilirdi. Ama şimdi, ne tuhaf... İlkyaz hiç gelmemiş gibi. Sanki kırkikindiler hiç yağmamış. Toprak kurumuş, cılız yapraklarda belli belirsiz bir ürperme. Rüzgâr yağmur getirmiyor anlaşılın. Dallara su yürümüyor. Ne tuhaf... Ev terk edilmiş gibi. Koltuk örtüleri kaldırılmamış, sedirin üstü bir karış toz... Yanı başından hiç ayırmadığın çalar saat bile durmuş. Kirli duvarlar, odalar, bahçeye inen merdiven, tahtaboşun sessizliği... Her şey, her şey bir eski zaman düşünde. Gözlerine uzak bir yalnızlık inmiş. Yoksun sanki... Oturduğun, bana baktığın yerde değilsin.

Bu parçada kahramanın yaşadığı temel çatışmayı ve bu çatışmanın kahramanın zaman-mekân algısı üzerindeki etkisini yazınız.





1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

Kazanım: A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

3. Aşağıda Selim İleri'nin *Gelinlik Kız* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Bir gün olağanüstü bir şeyle karşılaştık İncilâ ablalarda. Nuhbe Hanımlara annemle benden başka misafir gelmezken ilkyaz öğleden sonrasında, genç ve yakışıklı bir adam, taşlıktaki masayı çevreleyen iskemlelerden birine oturmuş, kahve içiyordu... Genç adamın saçlarından bir demet alına dökülmüştü. İffet Hanım annemi karşıladığında o da ayağa kalktı. (...)

İncilâ abla ibrişimleri, elvan iplikleri topluyordu telaşla. "Kusura bakmayın." dedi anneme.

"Biz yabancı mıyız, İncilâ?

"Cahit" dedi İffet Hanım. "Tanıyacaksın Süheyla, Hasan amcayla Kâmrân yengenin oğlu. Annem gülümsüyordu. Hasan amcayla Kâmrân yengenin adlarını ilk kez işitiyordum.

"Mühendis çıkmış bu senê Cahit. Binbir güçlkle arayıp bulmuş burasını sağ olsun."

Ben hemen mühendis olmaya karar veriyordum. Genç adam, hemen benim Cahit abim oluyordu ve ben, büyüyünce tıpkı ona benziyorum. Geniş omuzlu, uzun boylu, insanın elini sıkarken güvenç veren. Cahit abi saygıyla annemin elini sıktı. Benim de... Galiba hayatımda alaysız elimi sıkkan birinci insandı o.

Bu parçanın anlatıcısı olan kahramanın kişilik özelliklerine dair bir çıkarımınızı yazınız.



Kazanım: A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

4. Aşağıda Rasim Özdenören'in *Balkondaki Fısıltı* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Ne zaman ona doğru elimi uzatsam elim boşlukta kalıyor. Her günüm Cuma oluyor. Her Cuma ona selamımı gönderiyorum. Yılmadan, yılgınlığa düşmeden. Boşluğa bırakılmış bir selam gene de muhatabını bulur mu diye kaygılandığım olmuyor değil. Ancak ben, bana düşeni yapıyorum. Bana düşen ona selamımı göndermek.

Bu sabah karşılaştım onunla.

Arkamdan, duyulmayacak kadar uzak fısıltı... Bu fısıltıyı ancak bir kedi işitebilir, bir de kulak zarı onun sesine ayarlanmış olarak duran âşığın kulağı...

— Merhaba...

Bu parçanın üslubuna yönelik iki özelliği ve bu özelliklerin parçanın anlatımına katkısını yazınız.





1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

Kazanım: A.2.13. Metni yorumlar.

5. Aşağıda Sevinç Çokum'un *Rozalya Ana* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Hele Rozalya için zaman neydi ki... Yetiyeceği bir şey değildi artık zaman... Gençliği ötede kalmıştı. Bir trenden el ediyordu; arkadan sıkma başörtüsü, duru yüzü, çekme gözleri, hüznle bükülü dudaklarıyla... Tren sarsılarak pamuk tarlalarının arasından geçiyordu... Ve sarı toprağın ötesinde bir yerde kara bir nokta olarak kayboluyordu. Gençliği buydu ne zaman hatırlasa...

Bu parçada sözü edilen kişinin "zaman" algısını bir örnek üzerinden yorumlayınız.





Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Aşağıda Mustafa Kutlu'nun *Bir Saatlik Telâki* adlı hikâyesinden bir parça verilmiştir.

Serin karanlıkta uzun zaman nefesimi tuttum, bekledim. Sessizlik vardı, derin koyu bir sessizlik... Yalnız arada iki üç yağmur damlası düşüyordu, o kadar. Saçaklardan birinin altında dizlerim karnıma çekili, pardösüme gömülmüş duruyordum... Raylar sakın, çelik şeritlerini uzatmış, yağmurdan cilalı pırıl pırıldılar. Işıklar elektrik direklerinin ucunda titrek kımıldılarla uzaklara kadar gidiyorlar.

a) Bu parçadaki altı çizili sözcüğün parçadaki anlamını yazınız.

b) Bu sözcüğü "içten gelen" anlamına gelecek biçimde bir cümlede kullanınız.





12. SINIF 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU VE ÖRNEK SENARYOLAR

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır.

12. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Konu Soru Dağılım Tablosu

Ünite	Konular	Kazanımlar	1. Sınav		
			İl/İlçe Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	Okul Genelinde Yapılacak Ortak Sınav	
				1. Senaryo	2. Senaryo
GİRİŞ	OKUMA 1. Edebiyat ile düşünce akımları/ felsefe arasındaki ilişki 2. Edebiyat ile psikoloji ve psikiyatri arasındaki ilişki 3. Dilin tarihî süreç içerisindeki değişimini etkileyen sebepler 4. İlk örneklerden günümüze Türkçenin önemli sözlükleri - Edebî eserlerin bir düşünce akımını/felsefi anlayışı yansıtabileceği, aynı şekilde felsefenin de edebiyattan yararlanabileceği üzerinde durulur. - Siyasi ve toplumsal değişim, teknoloji, çeviri, yazarların dil tercihleri gibi hususların yazı ve konuşma dilini etkilediği belirtilir. Dil Bilgisi Konuları: - Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır. - Kelimede anlam ile ilgili çalışmalar yapılır.	OKUMA (METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME) KAZANIMLARI “Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2. madde)	2		
	YAZMA - Öğrencilerden toplumsal değişim, teknoloji ve sosyal medyanın dili nasıl etkilediği hakkında bir yazı yazmaları istenir. SÖZLÜ İLETİŞİM - Öğrencilerden hayatımıza yeni girmiş teknolojik terimler üzerine bir sunum yapmaları istenir. Bu sunumda terimlerin yazılış ve telaffuzları ile ilgili hususlara da değinilir.	YAZMA KAZANIMLARI / SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI “Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, sayfa 13, 2. madde)	*		



ŞİİR	OKUMA 1. Cumhuriyet Dönemi saf şiir anlayışından üç şiir örneği - Saf şiir örnekleri Necip Fazıl Kısakürek, Ziya Osman Saba, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ahmet Muhip Dıranas, Cahit Sıtkı Tarancı, Asaf Halet Çelebi, Behçet Necatigil, Fazıl Hüsni Dağlarca, Sedat Umran gibi şairlerden seçilir. 2. Cumhuriyet Dönemi'nden (1923-1960) toplumcu eğilimleri yansıtan iki şiir örneği - Cumhuriyet sonrası (1923-1960) toplumcu şiir örneği Nazım Hikmet, Atilla İlhan gibi şairlerden seçilir. 3. Millî Edebiyat anlayışını yansıtan iki şiir örneği - Millî Edebiyat anlayışını yansıtan şiirler Arif Nihat Asya, Orhan Şaik Gökyay, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Bekir Sıtkı Erdoğan gibi şairlerden seçilir. 4. Garip akımından iki şiir örneği - Garip akımı temsilcilerine yer verilir. 5. İkinci yeniden iki şiir örneği - İkinci yeni temsilcilerine yer verilir. 6. Dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran modern şairlerden iki şiir örneği - Dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiirler Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt gibi şairlerden seçilir.	A.1.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.			
		A.1.2. Şiirin temasını belirler.			1
		A.1.3. Şiirde ahengi sağlayan özellikleri/unsurları belirler.	1		1
		A.1.4. Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü tespit eder.	1		
		A.1.5. Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatları belirleyerek bunların anlama katkısını değerlendirir.	1		1
		A.1.6. Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.	1		
		A.1.7. Şiirde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.	1		
		A.1.8. Şiirde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/ anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.	1	1	
		A.1.9. Şiiri yorumla	1		
		A.1.10. Şair ile şiir arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	1		
		A.1.11. Türün/biçimin ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.			
		A.1.13. Metinler arası karşılaştırmalar yapar. (Kazanım açıklamaları için bkz. EK 1)	1	1	

• İl/ilçe genelinde yapılacak ortak sınavlarda çoktan seçmeli sorular üzerinden, 20 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.

* Yapılacak olan çoktan seçmeli ortak sınavların kapsamında yazma ve sözlü iletişim becerisi yer almadığından bu kazanımlarla ilgili soru sayısı belirtilmemiştir. Sözlü iletişim becerisine yönelik uygulama sınavları MEB Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği uyarınca eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından hazırlanacak ve uygulanacaktır.

• Okul genelinde yapılacak sınavlarda açık uçlu sorular sorulacağı göz önünde bulundurularak örnek senaryolar tabloda gösterilmiştir. Okul genelinde yapılacak ortak sınavlarda, okuma ve yazma becerisine yönelik sorular hazırlanıp uygulanacaktır.

**EK 2****2. ÖYKÜLEYİCİ (ANLATMAYA BAĞLI) EDEBÎ METİNLER (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)****A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.**

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

A.2.3. Metnin tema ve konusunu belirler.**A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.**

Metindeki temel çatışmayı/karşılaşmayı ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaları/karşılaşmaları/karşıtlıkları belirlenmesi sağlanır.

A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.

Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

A.2.6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özellikleri, toplumsal statüleri, -varsa- tarihsel/gerçek kişilikleri veya bu kişiliklerle ilişkileri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.

A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.

b. Metnin kurgu zamanı ile -varsa- içeriğin bir tarihsel zamanla/dönemle ilişkisine değinilir. Örneğin romancı veya hikâyecinin olayları hangi zaman dilimleri içinde kurguladığı (günün bir saati, aylar, yıllar, geri dönüş ve ileri gidişler vb.) kurgu zamanını, olayların/konunun Sultan II. Abdülhamit döneminde geçmesi ise tarihsel zaman/dönem ilişkisini ortaya koyar.

A.2.8. Metinde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde anlatıcının özellikleri ile hâkim, kahraman ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir.

b. Seçilen bakış açısının anlatımı nasıl etkilediğine dikkat çekilir. Anlatıcının yönlendirme yapıp yapmadığı, olayları yorumlayıp yorumlamadığı, yazarın düşünce veya kişiliğiyle örtüşen bir yansıtıcı olup olmadığı, taraflı davranıp davranmadığı gibi hususlar değerlendirilir.

c. Bir metinde birden fazla anlatıcı ve bakış açısı bulunabileceği, anlatıcının değişmesine göre bakış açısının da değişebileceği vurgulanır.

A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme, betimleme vb.) tespit edilir. Anlatım teknikleri ise (gösterme, tahkiye etme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışı, pastiş, parodi, ironi vb.) 9. sınıfta verilir. Anlatım tekniklerinin tespiti ilgili metinler üzerinde yapılır.

A.2.10. Metnin üslup özelliklerini belirler.

Metinde yazara özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenir (Cümle yapıları, deyimler, kelime kadrosu, anlatım teknikleri, söz sanatları, akıcılık, nesnellik, öznellik, duygusallık, coşkunluk gibi hususlar dikkate alınır.).

A.2.11. Metinde millî, manevî ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

a. Metinde, metnin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya metnin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi incelenir.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.



A.2.12. Metinde edebiyat, sanat ve fikir akımlarının/anlayışlarının yansımalarını değerlendirir.

- a. Bu kazanım 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.
- b. Metnin; bağlı olduğu edebî dönem, akım, gelenek, topluluk açısından değerlendirilmesi ve/veya metinde görülen edebî, felsefî, estetik anlayışın; diğer metinler veya yazarlarla bağlantılarının/etkileşimlerinin belirlenmesi sağlanır.
- c. Metnin aynı, benzer, farklı veya karşıt anlayıştaki metinlerle karşılaştırılması sağlanır.

A.2.13. Metni yorumlar.

Metindeki açık ve örtük iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ilgili kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

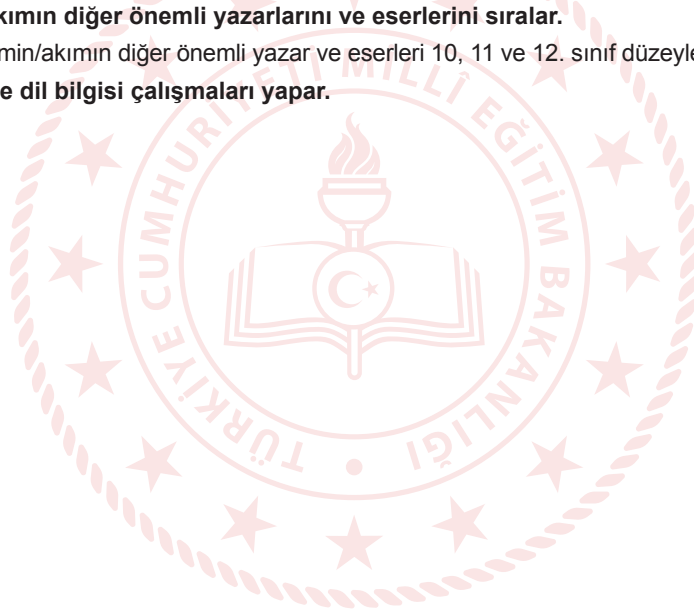
A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.

- a. Metnin yazarın ünlü eserlerinden biri olması, yazarın tanınmasına katkısı, metnin edebiyat ve/veya toplum hayatındaki akisleri vb. hususlar üzerinde durulur. Bu hususların metne ve yazara göre farklılık göstereceği vurgulanır.
- b. Yazarın diğer önemli eserlerinden bahsedilir. Metnin ve/veya yazarın aynı türdeki diğer metinlerinin -varsa- sinema ve tiyatroya yapılan uyarlamalarından ve bunun yankılarından/etkilerinden bahsedilebilir.

A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

Masal/fabl hariç türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazar ve eserleri 10, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde ele alınacaktır.

A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.



**B) YAZMA****B.1. Farklı türlerde metinler yazar.**

- a. "Ünite, Süre ve İçerikleri" tablosunda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.
- b. İşlenen metinden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.

B.2. Yazacağı metnin türüne göre konu, tema, ana düşünce, amaç ve hedef kitleyi belirler.**B.3. Yazma konusuyla ilgili hazırlık yapar.**

- a. Konuyla ilgili okuma ve araştırma yaptırılır.
- b. Yazısında kullanacağı bilgi, gözlem, düşünce, duygu, izlenim ve deneyimleriyle ilgili notlar çıkarması ve görsel, işitsel dokümanlar bulması veya hazırlaması sağlanır.
- c. Araştırma, kaynaklara ulaşma, Genel Ağ'ı doğru ve etkin kullanma, not alma ve özetleme teknikleri üzerinde durulur.
- ç. Kaynak kullanma ve alıntı yapmanın hukuki ve etik boyutları belirtilir.
- d. Konuyu sınırlamanın önemine değinilir.

B.4. Yazacağı metni planlar.**B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.**

- a. Metnin türüne göre birimlere, paragraflara, bölümlere, giriş-gelişme-sonuç/serim- düşüm-çözüm aşamalarına ve olay örgüsüne dikkat çekilir.
- b. Başlığı belirlemesi ve gerekirse alt başlık/bölüm başlığı ve epigraf kullanması sağlanır.
- c. Araştırmaya ve ispatlamaya dayalı metinlerde kaynak ve dipnot gösterme şekline karar vermesi sağlanır.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

- a. Türle ilgili okuma kazanımlarında ifade edilen anlatım teknikleri, anlatım biçimleri/türleri ve düşünceyi geliştirme yollarından uygun olanlarını kullanması sağlanır.
- b. Şiirde ahenk unsurlarını, imge ve söz sanatlarını kullanması sağlanır.
- c. Metnin türüne göre terim, kavram, deyim, atasözü, ağız özellikleri kullanır.

B.7. İyi bir anlatımda bulunması gereken özelliklere dikkat ederek yazar.

İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, duruluk ve yalınlık gibi özellikler taşıması gerektiği hatırlatılır.

B.8. Farklı cümle yapılarını ve türlerini kullanır.

Bir yazıda basit, birleşik, sıralı, bağlı, eksiltili, devrik, kurallı cümle; isim cümlesi ve fiil cümlesi şeklinde farklı cümle yapıları/türlerinin kullanılmasının metne katkısı vurgulanır.

B.9. Görsel ve işitsel unsurları doğru ve etkili kullanır.

Metnin türüne göre resim, fotoğraf, grafik, çizim, veri tabloları, ses ve görüntü kayıtları vb. unsurları, metni tamamlayıcı ve/veya destekleyici unsurlar olarak kullanır.

B.10. Yazdığı metni gözden geçirir.

- a. Dil bilgisi, yazım ve noktalama bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- b. Açıklık, duruluk, akıcılık, yalınlık ve kelime tercihleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- c. Birimler, paragraflar, bölümler, olay örgüsü/kurgu ve başlık gibi yapı ve şekil unsurları arasındaki anlam bağlantıları, tutarlılık, denge ve akış bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- ç. Metnin içeriğini ve üslubunu/anlatımını tür özellikleri bakımından gözden geçirmesi sağlanır.
- d. Yazısının okunaklılığını ve sayfa düzenini gözden geçirmesi sağlanır.

B.11. Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.

Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki, ahlaki ve mesleki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

B.12. Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.

- a. Yüksek sesle okuma, panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama, yarışmalara katılma gibi yollarla yazılan metinlerin paylaşılması sağlanır.
- b. Eleştirilere açık olma, gerekirse metin çerçevesinde eleştirilerin cevaplanması sağlanır.

**EK 6****C) SÖZLÜ İLETİŞİM****1. KONUŞMA****C.1.1. İletişim sürecini oluşturan öğeleri ve iletişimde dilin önemini belirler.**

a. Bu kazanım sadece 9.sınıfta işlenecektir.

b. İletişimin tanımı ve öğeleri (gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod, bağlam) örneklerle açıklanır.

C.1.2. Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitesini ve türünü belirler.**C.1.3. Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.****C.1.4. Konuşma metnini planlar.****C.1.5. Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.****C.1.6. Konuşmasında yararlanacağı görsel ve işitsel araçları hazırlar.****C.1.7. Konuşmasına uygun sunu hazırlar.**

Yazılı, görsel ve işitsel unsurların, sunuda doğru ve işlevsel olarak kullanımının önemi ve nasıl gerçekleştirileceği açıklanır.

C.1.8. Konuşma provası yapar.

Konuşma öncesinde konuşma yapılacak yerin, kullanılacak araçların, konuşma içeriği ve süresinin kontrol edilmesinin önemi vurgulanır.

C.1.9. Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.

a. Konuşmacının sesleri ve heceleri birbirine karıştırmadan, yutmadan, tam ve doğru çıkarması, kelime ve cümle vurgusuna dikkat etmesi; ses tonunu amacına, ortama, içeriğe ve hedef kitleye uygun olarak ayarlaması gerektiği vurgulanır.

b. Konuşurken nefes almak için sözün anlamına uygun duraklamalar yapılmasının önemi belirtilir.

C.1.10. Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.

Konuşma sırasında “hım, eee, ııı” gibi sesleri veya “işte, hani, yani, şey, mesela, atıyorum” vb. kelimeleri gereksiz yere ve dinleyiciyi rahatsız edecek düzeyde kullanmaktan kaçınılması gerektiği vurgulanır.

C.1.11. Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.

Konuşmacının içeriğe ve hitap ettiği kitleye uygun jest ve mimikler kullanmasının, dinleyici ile göz teması kurmasının, heyecanını kontrol etmesinin, dış görünümünü ve kıyafetini konuşma yapacağı ortama göre ayarlamasının önemi vurgulanır.

C.1.12. Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.

Konuşmaya etkili bir başlangıç yapmak için içeriğe uygun soru sorma, şiir okuma; bir fıkra, hikâye, anı anlatma gibi tekniklerle başvurulabileceği vurgulanır.

C.1.13. Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.

Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirilebileceği vurgulanır.

C.1.14. Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.

Konuşmacının önemli noktaları vurgulamak ve dinleyicilerin ilgisini canlı tutmak için çeşitli geçiş ifadelerini (bundan dolayı, özellikle, kısacası vb.) kullanabileceğine dikkat çekilir.

C.1.15. Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.

Konuşmanın genel iletisinin, konuşmanın sonunda da vurgulanmasının önemi açıklanır.

C.1.16. Konuşmasında süreyi verimli kullanır.**C.1.17. Konuşmasında teknolojik araçları etkili biçimde kullanır.**



2. DİNLEME

C.2.1. Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.

Not olarak dinleme, empati kurarak dinleme, seçici dinleme, eleştirel dinleme vb. tekniklerin kullanılabileceği vurgulanır.

C.2.2. Dinlediği konuşmanın konu ve ana düşüncesini tespit eder.

C.2.3. Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.

Dinlediği konuşmadaki temel kavramların ve ayrıntıların belirlenmesi sağlanır.

C.2.4. Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük iletileri belirler.

C.2.5. Dinlediklerini özetler.

C.2.6. Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.

C.2.7. Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.

Konuşma; konu akışındaki uyum, olaylar, bilgiler ve düşünceler arasındaki tutarlılık açısından değerlendirilir.

C.2.8. Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.





Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. İl sınıf/alan zümreleri de verilen örnek senaryoları inceleyerek kendileri benzer tablolar hazırlayıp öğretmenlerin kullanımına sunacaklardır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

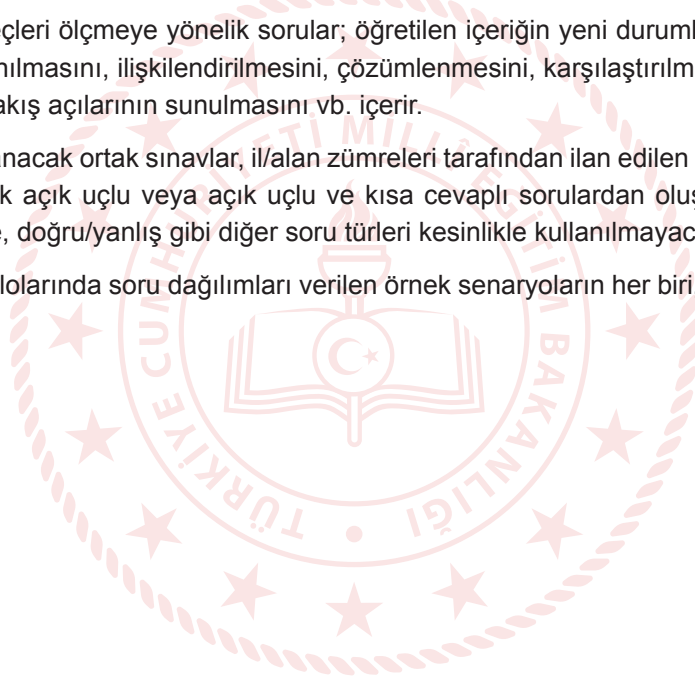
Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğe benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.



**1. SINAV****TÜRK DİLİ VE
EDEBİYATI 12****Örnek Senaryo 1**

Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
1 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular <i>Senaryo 1'deki 3. soru</i>
3 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular <i>Senaryo 1'deki 1, 2 ve 4. sorular</i>





Adı ve Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

SENARYO 1

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: Öğrencilerden toplumsal değişim, teknoloji ve sosyal medyanın dili nasıl etkilediği hakkında bir yazı yazmaları istenir.

1. Toplumsal değişimin dilimizi nasıl etkilediği ile ilgili en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazınız. Yazdığınız paragrafın yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu, değerlendirmeye dâhil edilecektir.



Kazanım: A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

2. O gün kravat takmıştım. Kimden almıştım bu kravatı? Bilmem, anam bulmuş bir yerlerde. Bizim evlerde yoktur böyle şeyler. Şimdi sırası mı? Hay Allah... Kimindi peki? Lacivert üstüne kırmızı çizgili buruş buruş bir eski kravat. Kimindi o?

Bu parçada kullanılan bir anlatım tekniği belirleyiniz. Belirlediğiniz anlatım tekniğinin parçadaki işleviyle ilgili görüşlerinizi kısaca açıklayınız.



1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

SENARYO 1

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

3. Maral başını kaldırdı. Karanlık, gözlerine doldu. Yusuf para yollar yollamaz ilk işi bir kandil aldirmek olacak-
tı. Gaz yağı şişesini bir doldurdular mı bir ay giderdi. Biraz çabuk biterdi ama olsun, geceleri ışıktla dolaşırlardı.

“Bitmek” sözcüğünün bu parçadaki anlamını yazınız. Bu sözcüğü mecaz anlama gelecek biçimde bir cümlede kullanınız.

Kazanım: B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

B.5. Metin türüne özgü yapı özelliklerine uygun yazar.

B.6. Metin türüne özgü dil ve anlatım özelliklerine uygun yazar.

4. Küçürek hikâye türüne özgü yapı, dil ve anlatım özelliklerine dikkat ederek en az beş kelimedenden oluşan küçürek bir hikâye yazınız.



Örnek Senaryo 2

Soru Sayısı	Ölçülen Bilişsel Düzey
5 soru	Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2'deki 2, 3, 4, 5 ve 6. sorular
1 soru	Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular Senaryo 2'deki 1. soru





1. SINAV

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 12

SENARYO 2

GİRİŞ ÜNİTESİ/YAZMA: Öğrencilerden toplumsal değişim, teknoloji ve sosyal medyanın dili nasıl etkilediği hakkında bir yazı yazmaları istenir.

1. Sosyal medyanın dilimizi nasıl etkilediği ile ilgili en az beş cümleden oluşan bir paragraf yazınız. Yazdığınız paragrafın yazım ve noktalama kurallarına uygunluğu, değerlendirmeye dâhil edilecektir.



GİRİŞ ÜNİTESİ/OKUMA: İlk örneklerden günümüze Türkçenin önemli sözlükleri

2. Aşağıdaki sözlüklerin yazarlarını karşılarındaki boşluklara yazınız.

Divanu Lügâti't-Türk:

Kamus-ı Türki :

Kazanım: A.2.2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

3. Küçürek hikâye türünün ortaya çıkış sebeplerinden birini yazınız.



SENARYO 2

Kazanım: A.2.11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

4. Bir evin taş basamağına oturmuş ağlıyor adam. Ağlayan mavi... Ellerini yüzünden çektiği zaman görüyorum o deli mavileri gözlerinde. Birisi, eğilip omzuna dokundu:

— Kardeşim! Neden ağlıyorsun? Bir şeye ihtiyacın varsa söyle.

Bu parçada işlenen toplumsal değeri yazınız.

Kazanım: A.2.15. Türün ve dönemin/akımın diğer önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

5. Aşağıdaki eserlerin yazarlarını eserlerin karşısına yazınız.

Korkuyu Beklerken:

Parasız Yatılı :

Kazanım: A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

6. Orada bulunduğu dostluk, apartman ziyaretlerindeki mesafeli ahbablıklara hiç benzemiyordu. Yirmi yıldır birbirlerini tanıyorlardı. Yirmi yıldır birbirlerini hiç kırmamışlardı. Feyyaz ne zaman daralsa Nedim Usta yetişir, onu saplandığı sıkıntılı düşüncelerden kurtarırdı. Nedim Usta geniş yürekli biri değildi ama zorluklarla baş etmesini biliyordu.

Bu parçada geçen mecazlı söyleyişlerden ikisini yazınız.